

Muistio

12.8.2025

VN/2058/2025

VN/2058/2025-VM-15

**Valtiovarainministeriön lausunto valtioneuvoston asetuksesta
merituulivoimasta talousvyöhykkeellä**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä. Kyseessä olisi uusi asetus, jonka keskeinen sisältö liittyy talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden kilpailutukseen.

Asetus annettaisiin 1.1.2025 voimaan tuleen talousvyöhykkeen merituulivoimain (937/2024) nojalla. Laissa säädetään uudesta kilpailutuksesta, joka liittyy käyttöoikeuden saamiseen Suomen talousvyöhykkeeseen merituulivoimamahanketta varten. Lain mukaan Energiavirasto järjestäisi alueiden kilpailutukset. Nyt annettavalla asetuksella annettaisiin tästä menettelystä tarkemmat säännökset.

Esitetyssä valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin ensinnäkin siitä, millaisia edellytyksiä kilpailutukseen osallistujilla tulisi olla kilpailutukseen osallistumiseksi. Kyseisissä osallistumisen edellytyksissä olisi kyse niin sanotusta minimitasosta, joka yrityksen tai muun yhteisön tulisi täyttää, jotta se olisi osallistumiskelpoinen. Toiseksi asetuksessa säädettäisiin valintakriteereistä, joilla kilpailutuksen voittaja valittaisiin. Valintakriteerit koostuisivat hinnasta (50 prosenttia pisteistä) ja erilaisista laatuksista (50 prosenttia pisteistä). Myös kilpailutukseen osallistumiseksi edellytettävän vakuuden määrästä säädettäisiin. Lisäksi säädettäisiin hyödyntämislupahakemuksen sisällöstä sekä edistämismaksuuden määrästä ja sen kerryttämisestä.

Asetuksen vaikutukset julkiseen talouteen riippuvat etenkin siitä, toteutuvatko kilpailutetut merituulivoimamahankkeet. Asetusluonnoksen mukaan esitetyllä kilpailutusmallilla on pyritty siihen, että valituksi tulevat toimijat, jotka todennäköisimmin saavat hankkeet toteutettua. Toteutuessaan hankkeesta tulee hyödyntämismaksutuloja valtiolle, jos osallistuja on tarjonnut muuta kuin ns. nollahintaa. Asetuksella ei kuitenkaan esitetä minimihintaa, koska se voisi vähentää tarjousten määrää ja vähentää toteutumistodennäköisyyttä. Asetuksessa säädettäisiin myös ns. edistämismaksuudesta, mikä voitaisiin realisoida valtiolle, mikäli hanke ei toteudu.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Asetusluonnoksella on viranomaisvaikutuksia Energiavirastoon kilpailutuksen järjestäjänä ja valvontaviranomaisena. Asetuksella esitetään melko yksityiskohtaistakin kilpailutusmenettelyä säättämistä, mikä vähentää Energiaviraston työmäärää suhteessa siihen, että se päättäisi kilpailutuksen yksityiskohdista mahdollisesti jokaista kilpailutusta kohden erikseen. Toisaalta jokainen erillinen laatuksiteeri lisää osaltaan työmäärää.

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 2.10.2025.

Valtiovarainministeriön näkemykset

Valintakriteerit, osallistumisen edellytykset sekä edistämisvakuus

Asetusluonnoksen mukaan valintakriteereissä käytettäisiin hinnan/tarjotun hyödyntämismaksun osalta porrastettua pisteytysasteikkoa. Valtiovarainministeriö näkee, että lineaarinen pisteytysmalli hinnan osalta olisi huomattavasti perustellumpi. Asetusluonnoksen kaltainen pisteytys saavutettaisiin kertoimella 50/8000 (0,00625) pistettä per euro. Kuten asetusmuistiossa todetaan johtaa porrastettu pisteytystapa siihen, että annetut tarjoukset asettuvat kunkin portaan pienimpään euromäärään. Lineaarisella kertoimella tämä ongelma vältetään. Ehdotettu porrastettu huutokauppa on joka tapauksessa poikkeuksellinen ja etenkin yhden kohteen huutokaupoissa erittäin harvinainen.

Asetuksessa ehdotetaan, että valintakriteerit koostuisivat hinnasta (50 prosenttia pisteistä) ja erilaisista laatuksiteereistä (50 prosenttia pisteistä). Valtiovarainministeriö pitää hinnalle annettua painoarvoa (50 %) erittäin vähäisenä. On myös huomioitava, että merituulivoimakilpailutukseen osallistumiseksi olisi jo täytettävä tietyt edellytykset (taseen loppusumma, joka on vähintään 600 milj. euroa, kokemusedellytystä jne.) joten laadulliset kriteerit tulisi tällä tavalla osittain kahteen kertaan huomioiduksi.

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että valintakriteereissä ei näytä olevan huomioitu lainkaan tarjotun hankkeen kokoa, vaikka tämä on myös tärkeä näkökohta. Rakennettavan tuotantokapasiteetin koko voisi olla esimerkiksi huomioitu laatuksiteereissä. Ja näin tulisi olla etenkin, mikäli päädytään 50/50 jakoon hinnan ja laadun suhteen valintakriteereissä.

Asetusluonnoksessa ehdotetaan, että edistämisvakuuden määrä olisi miljoona euroa ja vakuutta tulisi kerryttää kerran vuodessa. Valtiovarainministeriö näkee, että olisi hyvä arvioida tulisiko edistämisvakuuden olla sidottu tarjouskilpailusta saadun arvon mukaan. Muutoin edistämisvakuus saattaa jäädä laajan hankkeen osalta hyvin pieneksi.

Muuta

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen linjauksen mukaan, uusien velvoitteiden myötä tulevat tehtävät resursoidaan pääsääntöisesti luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla nykyisten tehtävien hoitamista. Siten asetuksella ei tule olla nykykehyksiin nähden ylittävää määrärahatarvetta. Energiavirastolle on lisäksi vuoden 2025 talousarviossa myönnetty lisärahoitusta mm. merituulivoiman kilpailutusta varten. Asetusmuistioon olisi hyvä lisätä tästä lause.

Lopuksi valtiovarainministeriö toteaa, että asetusluonnos on tuotava käsitelyyn valtioneuvoston raha-asiaivaliokuntaan valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa annetun määräyksen (TM021; 3.1.2002) kohdan 2.3.1 mukaan.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Johanna von Knorring

Jakelu TEM EOS Energiaosasto

Tiedoksi VM BO Rakenneyksikkö, Tuomas Laiho

VN/2058/2025-VM-15

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: